

Om källor, referenser och vetenskap

IT i vården
Anders Avdic
(30 bilder)

Användning

- Bygga under påståenden
- Visa på andra relevanta källor
- Visa insikter
- En standard

Var används?

- Vetenskapliga artiklar
- Konferensbidrag
- Populärvetenskapliga artiklar
- Uppsatser

Olika typer av referenser

- Harvard (Förf, årtal)
- Oxford¹
- Vancouver [1]

¹ Fotnot

APA

- American Psychological Association
- En dialekt av Harvard
- Mycket vanlig
- Version 6 (6th edition) juli 2009
- Grundades 1929 (Wikipedia, 2014)
- http://www.utbildning.gu.se/digitalAssets/1366/1366320_apa-lathunden-2012.pdf
- <http://www.apastyle.org/>

APA-lathunden

Publikation	Mått	Referensstil	I löpande text*
Bok En författare	Ethernann, A. A. (År). Titel. Förlagsort: Förlag.	Backman, J. (2008). Rapport och uppsatser. Lund: Studentlitteratur.	I akademiska uppsatser är det viktigt att... (Backman, 2008).
Bok Två författare	Ethernann, A. A., & Ethernann, B. B. (År). Titel. Förlagsort: Förlag.	Johansson, B., & Svedner, P. O. (2006). Exkursarbete i läroverksamheten: Undervisningsmetoder och språklig utformning. Uppsala: Kunskapsförlaget.	Backman (2008) föreslår att... ... (Johansson & Svedner, 2006). Johansson och Svedner (2006) föreslår att... Namnge alltid båda förnamnen. Lägga märke till att "och" sätts ut utanför parenteserna.
Bok 3-5 författare	Ethernann, A. A., Ethernann, B. B., & Ethernann, C. C. (År). Titel. Förlagsort: Förlag.	Dysthe, O., Hertzberg, F., & Läkensgard Hoel, T. (2010). Skrivna för att lära. Lund: Studentlitteratur.	... (Dysthe, Hertzberg & Läkensgard Hoel, 2010) Dysthe et al. (2010) hävdar att... Namnge alla författare endast första gången, sedan endast första författaren (S) i- et al. i den övriga texten.
Bok 6 eller fler författare	Ethernann, A. A., Ethernann, B. B., Ethernann, C. C., Ethernann, D. D., Ethernann, E. E., Ethernann, F. F., & Ethernann, G. G. (År). Titel. Förlagsort: Förlag.	Doombos, M.M., Groenhout, E.R., Hott, G.K., Brandens, C., Casvelier, B., & Fräkenna, M. (2005). Transforming care: A Christian vision of nursing practice. Grand Rapids, Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company.	... (Doombos et al., 2008). Doombos et al. (2008) argues that... Referenslistan skrivs med endast en upp till 7 författare. Om författarna är fler än 7 anges endast de 4 första samt den sista (se exempel i referenslistan nedan).

Referenser i text

Thurén (1997) har formulerat fyra kriterier för källkritik

Tendensfrihet. Man skall inte ha anledning att misstänka att källan ger en falsk bild av verkligheten på grund av någons personliga, ekonomiska, politiska eller andra intressen att förvränga verklighetsbilden.” (Thurén, 1997)

Referenslista/källförteckning

Svensson, E. (2001). Guidelines to Statistical Evaluation of Data from Rating Scales and Questionnaires, *Journal of Rehab Medicin*, (33), 47-48.

Thurén T, 1997, *Källkritik*, Stockholm: Almqvist & Wiksell.

Örebro universitetsbibliotek. (2014). *Informationssökning- A-Ö*, Hämtad 2014-08-18, från <http://www.oru.se/ub/Soka/Informationssokning/>

Valid referens

- Valid = giltig, (trovärdig, relevant, saklig)
- Källkritik för att avgöra
- Om inte valid så faller hela artikeln
- ”e-journaler gör vården bättre”
- Avdic (2014) menar att e-journaler ger vårdpersonalen mer tid med patienterna.

Valid?

- Varför inte?

Källkritik – att bedöma validitet

- Tyder tidskriftens **titel** och artikeltiteln på att artikeln är vetenskaplig?
- Är **ämnesorden** och **sammanfattningen** ämnesrelevanta?
- Framgår det om **författaren** är knuten till ett universitet eller annan forskningsinstitution?
- Finns **källhänvisningar och noter**?

Om ovanstående kriterier är uppfyllda är nästa steg att granska **artikelns struktur och innehåll**.

Källkritik innehåll

- **Auktoritet** – finns erkänd myndighet, organisation eller expert bakom artikeln? Visar **URL:en** vem/vilka som står bakom?
- **Innehåll** – Objektivt skrivsätt
Fakta eller åsikter?
Finns liknande information på annan plats?
- **Omfattning** – Alla aspekter täckta? Detaljerad beskrivning? Omfattning i tid?

Källkritik enligt Thurén

- **Äkthet.** Källan skall vara det den utger sig för att vara.
- **Tidssamband.** Ju längre tid som gått mellan en händelse och källans berättelse om denna händelse, desto större skäl finns det att tvivla på källan.
- **Oberoende.** Källan skall "stå för sig själv" och inte vara exempelvis en avskrift eller ett referat av en annan källa.
- **Tendensfrihet.** Man skall inte ha anledning att misstänka att källan ger en falsk bild av verkligheten på grund av någons personliga, ekonomiska, politiska eller andra intressen att förvränga verklighetsbilden." (Thurén, 1997)

Vetenskapliga artiklar

- Tidskriften avgör
- Peer review (double blind)
- Artikelstruktur

Struktur vetenskaplig artikel

• Titel	
• Författare, organisationstillhörighet	
• Sammanfattning/Abstract	
• Introduktion	IMRaD
• Teori	
• Metod	
• Empiriska resultat	Se artikel om
• Analys	e-journaler i
• Diskussion	Läkartidningen
• Slutsatser	
• Referenser	
• Bilagor	

Granskning peer review

- Double blind peer review
- Peer = kollega
- Kvalitetsbedömning
- För att garantera opartiskhet

Vetenskaplig tidskrift

- Google scholar
- Skriv "medical informatics"
- Träff no 2: "Medical informatics: Past, present and future"
- Sedan 2010
- Se "citerat av 85"
- Se "Relaterade artiklar"
- Se "Citera"
- Klicka på (gå till) artikeln

En vetenskaplig artikel

- Namn, Volume, Issue, publiceringsdatum, sidor
- Klicka på tidskriftsnamnet

- Klicka på "Submit your article"

- Titta på author's och reviewers guidelines

Litteratursökning - Om att söka vetenskaplig litteratur

Viktiga faktorer:

- Publicering
- Granskning
- Citering

Vad skiljer vetenskaplig litteratur från annan?

19

Vetenskap, what is?

- Västerlandets kunskapssyn
- Vetenskap är produktion av tidigare okänd kunskap med systematiska metoder. Vetenskapliga metoder innefattar en kombination av empiri och deduktion. Vetenskap är sådan forskning som har publicerats i vetenskapliga publikationer. (Wikipedia, 2014)
- Evidenskunskap
- Kritiskt ideal
- Bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet

Vetenskap?

Vetenskap är...

- produktion av tidigare okänd [kunskap](#) med systematiska metoder
- Vetenskap är sådan [forskning](#) som har publicerats i [vetenskapliga publikationer](#). Vanliga publikationskriterier innefattar att arbetet granskats av oberoende [referenter](#) och/eller av en [opponent](#) vid annan institution. Granskaren skall kontrollera bedömningskriterier som att argumentationen är **saklig**, att resultat och slutsatser har ett **nyhetsvärde**, att publikationen **refererar och bygger vidare på annan forskning** inom området, samt att **systematiska metoder** har använts och redovisats på ett sätt **så att andra kan reproducera resultaten** och bedöma slutsatsernas tillämplighet och tillförlitlighet.

Libris

- Stöd för att skriva referenser
- Libris.kb.se
- Sök på t.ex. Thurén
- Välj titel
- Klicka på "Skapa referens"
- Voila!

Words inbyggda referensverktyg

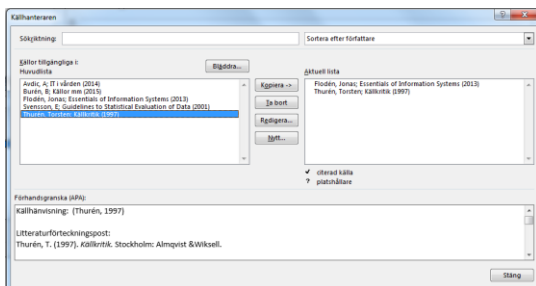
För att skapa referens.

- Välj fliken "Referenser",
- Se området "Källhänvisningar och litteraturförteckningar"
- Välj Format: APA (6th edition)
- Välj "Hantera källor"
- Välj Nytt...
- Välj Bok

...forts...

- Fyll i:

...så blir det så här:

Lägg in referens i text

- Klicka där referensen skall läggas in
- Välj infoga källhänvisning
- Välj Thurén
- Tendensfrihet. Man skall inte ha anledning att misstänka att verkligheten på grund av någons personliga, ekonomiska, pc förvränga verklighetsbilden." (Thurén, 1997)

Skapa källförteckning

- Placera markören där listan skall läggas in
- Välj "Litteraturförteckning"
- Välj litteraturförteckning

Litteraturförteckning

Avdic, A. (2014). *IT i världen*. Örebro: Eget förlag.

Thurén, T. (1997). *Källkritik*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.